

38. Фонди ДНІМ. КП – 81311. Арх. 17992.
39. Яворницький Д. И. По следам запорожцев / Д. И. Яворницький. – СПб., 1898.
40. http://www.bfrz.ru/data/beloie-dvizgenie-volkov/personalii_volkov_5/pdf.

Надійшла до редколегії 18.11 2011

УДК 908 (477.63) (092) «18/19»

Г. К. Швидько

ДВНЗ «Національний гірничий університет» (м. Дніпропетровськ)

КАТЕРИНОСЛАВСЬКИЙ СЛІД АКАДЕМІКА АНДРІЯ ЛОБОДИ

У статті розглядаються зв'язки А. М. Лободи з діячами науки і культури Катеринославщини, з'ясовуються деякі нові факти його біографії.

Ключові слова: родовід, науково-педагогічна діяльність, Етнографічна комісія, краєзнавство.

В статье рассматриваются связи А. М. Лободы с деятелями науки и культуры Екатеринославщины, выясняются некоторые новые факты его биографии.

Ключевые слова: родословная, научно-педагогическая деятельность, Этнографическая комиссия, краеведение.

The article deals with A. M. Loboda's connections with personalities of science and culture of Katerinoslav region, some new fact of his biography are found out.

Key words: genealogy, scientific and pedagogical work, the Ethnographic commission, local history.

Серед непересічних постатей в історії української науки і культури кінця ХІХ – першої чверті ХХ ст. – один із перших академіків Всеукраїнської академії наук, член-кореспондент Російської академії наук Андрій Митрофанович Лобода, ім'я якого в енциклопедіях супроводжується визначеннями «фольклорист», «етнограф», «літературознавець», «педагог», «історик театру». Тут не вказано тільки, що він був одним із організаторів краєзнавчого руху в Україні на початку 20-х рр. минулого століття. Тому це має бути одним із питань даної розвідки, хоча основний сюжет визначений її заголовком – про «катеринославський слід» в житті і діяльності академіка.

Історіографія життя і творчості А. М. Лободи, зважаючи на його наукові титули та науковий доробок, ніяк не може вважатися скільки-

небудь задовільною. Проте й забутим його не можна назвати. Перший огляд і оцінка творчого шляху А. М. Лободи з'явилися в 1923 р. з нагоди 30-річчя його науково-літературної діяльності. В «Записках історико-філологічного відділу УАН» до редакційної статті про академіка додано список його наукових праць [1]. У травневому числі «Известий АН СССР – Отделение общественных наук» знаходимо некролог «А. М. Лобода», написаний академіком В. М. Перетцом [2]. Майже через три десятки років після смерті вченого в часописі «Народна творчість та етнографія» була опублікована стаття П. М. Попова про А. М. Лободу як фольклориста [3]. Власне на її основі короткі статті про вченого з'явилися в «Українському радянському енциклопедичному словнику» [4] та в «Радянській енциклопедії історії України» [5]. Щоправда, в них після названих трьох основних праць вченого про російський билинний епос вже значиться: «Незважаючи на буржуазно-ліберальне спрямування, ці праці, що містять багатий фактичний матеріал, мають значну пізнавальну цінність» [5]. В чому проявляється те «спрямування», навряд чи міг би пояснити автор статті. Та вже хоч згадка є про нього, на відміну від пізніше виданого «Шевченківського словника» (К., 1976), де авторові кількох праць про Т. Г. Шевченка місця не знайшлося зовсім.

До 100-річчя від дня народження А. М. Лободи у 1971 р. була опублікована стаття Степана Музиченка, у якій дещо більше уваги приділено діяльності вченого на чолі Етнографічної комісії ВУАН та як редактора «Етнографічного вісника» [6].

Якщо на рідних теренах педагогічна, наукова і організаційна діяльність вченого не була поцінована належним чином, то у бібліографічному словнику «Славяноведение в дореволюционной России», виданому Інститутом слов'язознавства і балканістики Академії наук СРСР у 1979 р., для нього знайшлося більше місця. У статті І. П. Березовського (доктора філологічних наук) вказується, що А. М. Лобода «зробив помітний внесок в організацію української радянської етнографії, краєзнавчого руху» [7].

В останні два десятиліття ім'я А. М. Лободи вже знаходимо у різних енциклопедичних виданнях, хоча інформаційне прирощення не надто помітне. В жодній із статей, присвячених А. М. Лободі, не говориться про його останні роки життя. Тільки в статті, вміщеній у багатотомній «Енциклопедії історії України», сказано: «За деякими даними, його заарештували на початку 1920-х рр., за іншими – в листопаді 1928 (документами поки не підтверджено)» [8].

У виданні «Репресоване краєзнавство (20–30-ті роки)», підготовленому Інститутом історії України та Всеукраїнської спілки краєзнавців, академік П. Т. Тронько зазначив, що наприкінці 20-х рр. «прак-

тично весь склад Українського комітету краєзнавців було репресовано» [9, с. 5]. Андрій Лобода входив до складу УКК.

Стосовно «катеринославського сліду» Андрія Митрофановича Лободи можна назвати нарис краєзнавця, літературознавця, журналіста Миколи Чабана, вміщений у його ж книзі «Птахи з гнізда Придніпров'я» [10, с. 428–436]. Тут образ академіка Андрія Лободи постає в ряду інших славних випускників Катеринославської класичної гімназії. Найважливіше в нарисі, в контексті нашої розвідки, те, що в ньому встановлено родинний зв'язок А. М. Лободи зкатеринославським культурним діячем і меценатом В. П. Гегело. А оскільки В. П. Гегело був у молоді роки близьким приятелем іншого українського культурного діяча останньої чверті ХІХ – початку ХХ ст. – нашого ж земляка і випускника Катеринославської класичної гімназії Михайла Федоровича Комарова, – то про А. М. Лободу згадується і в нашій книзі «Михайло Комаров і Катеринославщина» [11, С. 162–163]. Власне цим вичерпується історіографія життя і діяльності академіка А. М. Лободи.

Важливими джерелами для з'ясування питання про зв'язки А. М. Лободи з Катеринославщиною і його краєзнавчу діяльність для нас послужила автобіографія академіка [12], а також документальне видання «Історія Академії наук України. 1918–1923» [13]. Особовий архівний фонд А. М. Лободи зберігається в Національній бібліотеці України ім. В. І. Вернадського НАН України [14]. Використані у статті й деякі інші джерела, що уточнюють окремі факти з життя і діяльності академіка.

Метою даної розвідки є на основі використання вже існуючої літератури, деяких опублікованих і архівних джерел з'ясувати деякі факти із життя А. М. Лободи, які пов'язували його з Катеринославщиною. Об'єктом дослідження є постать академіка А. М. Лободи, а предметом – його зв'язки з Катеринославщиною та краєзнавча і етнографічна діяльність видатного вченого.

Андрій Митрофанович Лобода народився в литовському м. Швенцях (Швенчоніс) 26 червня 1871 р. в родині засідателя повітового суду колезького секретаря (10-й чин Табеля про ранги) Митрофана Федоровича Лободи, українця за походженням. А. М. Лобода вважав себе чернігівцем, про що й написав у короткій автобіографії, надрукованій у газеті «Вечерний Киев» 17 лютого 1928 р. (Принагідно зауважимо: факт публікації його автобіографії свідчить про те, що на той час він не був репресованим). Це ж зазначається і в редакційній статті «Академік Андрій Лобода», вміщеній у 6-й книзі «Записок ІФ ВУАН». Більше ніяких відомостей про родину в жодній публікації немає. Вірогідність його чернігівського коріння підтверджується наявністю цього прізвища в «Списку чернігівських дворян 1783 року»,

опублікованому О. М. Лазаревським у 1890 р. Серед претендентів на дворянство по Конотопському повіту значиться: «Лобода Андрей, полковий хорунжий. Женат на дочки бунчукового товарища Троицкого Евдокии. Дети: Павел – 4 лет, Наталья – 1 года; Лобода Федор, войсковой товарищ. Женат на дочки бунчукового товарища Лысенка Ульяне. Сын Василий – 4 месяца. Оба имеют в Конотопе и в селах и в хуторах подданных 61 душу мужского пола и 52 женского» [15, с. 14].

Відомо, що багато вихідців з Чернігівщини працювали на адміністративних посадах, в канцеляріях і судах Катеринослава першої половини і середини XIX ст. На якійсь із посад тут чи в Новомосковському повіті працював батько Андрія Митрофановича, оскільки він був одружений на Марії Гегело, доньці Новомосковського поміщика. У другій частині Родовідної книги дворянства Катеринославської губернії про родину Гегела говориться, що козак Іван Гегело (за іншим джерелом знаходимо його в козацькому компуті Переяславського полку) «в службу вступил в 1764 году, произведен в Поручики за уряд в 1777 году, уволен со службы капитаном в 1778 году. По определению сего собрания 27 мая и 31 октября 1830 года состоявшегося, сопричисленны к роду сему дети поручика Ивана Ивановича Гегело: Илья, Петр, Григорий» [16]. У титулярного радника Григорія Івановича (1819 р. н.) були сини Михайло, Костянтин і Микола. У його старшого брата Петра Івановича (1817 р. н.) та його дружини Парасковії в Родовідній книзі зазначені діти: Василь (1842 р. н.), Олександр (1844 р. н.), Марія (1848 р. н.), Лариса (1853 р. н.) [Там само]. Отже, мати Андрія Лободи Марія була рідною сестрою Василя Петровича Гегело, культурного діяча і мецената. Її на час народження сина було 23 роки. Тут все було б ясним, коли б не одна обставина. М. П. Чабан, працюючи над нарисом про А. М. Лободу як випускника Катеринославської класичної гімназії, роздобув копію запису в метричній книзі м. Свенцяна за 1871 р., у якій батьками Андрія значаться М. Ф. Лобода «и законная жена его Мария Григорьевна, оба православного исповедания» [10, с. 428].

Але ж у Григорія Гегело не було дочок! Марія по-батькові має бути Петрівна. Можна було б висунути версію про те, що її батьком був якийсь інший чоловік по імені Григорій, навіть з прізвищем Гегело, бо це була дуже розгалужена родина. Однак це припущення виключається тим, що хрещеним батьком новонародженого Митрофана був записаний «судебный следователь Екатеринославской губернии и уезда Константин Григорьевич и дочь исправника Свенцянского уезда Ольга Николаевна Семенова». Костянтин Григорович був рідним дядьком Марії. Дослідник М. П. Чабан звернув увагу на відсутність у наведеному запису прізвища хрещеного батька. А ми дода-

мо до цього твердження ще й припущення про недбалість священика, який здійснив відповідний обряд і зробив запис з помилками і порушенням формуляру. Якщо він пропустив прізвище хрещеного батька, то досить вірогідно, що він помилився і в тому, як Марію величати по-батькові. Тим більше, що для священика батьки новонародженого були прихожанами не постійними, а тимчасовими.

У досить об'ємному особовому архівному фонді академіка А. М. Лободи, що зберігається в Інституті рукопису НБУ імені В. І. Вернадського НАН України, відсутні документи, які б пролили світло на родинне коріння А. М. Лободи, немає і його рукописної автобіографії. Тому з'ясуємо його зв'язки з Катеринославщиною на основі відомих і незаперечних фактів. У 1890 р. Андрій Лобода закінчив Катеринославську класичну гімназію. На той час в Окружному суді працював слідчим його рідний дядько Василь Петрович Гегело, друг юності видатного українського бібліографа Михайла Комарова, а пізніше – добрий приятель Д. І. Яворницького, передплатник ряду українських видань, член різних наукових (НТШ у Львові, Губернської вченої архівної комісії) і добродійних об'єднань, жертводавець коштів на ряд видань, на спорудження пам'ятника І. П. Котляревському в Полтаві, на придбання речей для Катеринославського краєзнавчого музею.

Мабуть, відносини між племінником та його дядьком В. П. Гегело були щирими і теплими, як вірогідно, й те, що не обходилися і без матеріальної допомоги. У всякому разі, коли в 1904 р. була опублікована монографія професора А. М. Лободи «Русские былины о сватовстве», він подарував примірник дядькові з написом: «Дорогому В. П. Гегелло на добрую память о племяннике. А. Лобода». Ця книга зберігається нині в бібліотеці Дніпропетровського національного історичного музею ім. Д. І. Яворницького. В «Автобіографії» А. М. Лобода зазначав, що, будучи гімназистом, він опанував латинську і грецьку мови настільки, що міг вільно читати книги.

Після закінчення гімназії у тому ж році Андрій Лобода вступив на слов'яно-російське відділення історико-філологічного факультету Київського університету, де його вчителями були професори П. В. Владимиров, М. П. Дашкевич і Т. Флоринський. Під керівництвом професора П. В. Владимирова Андрій Лобода виконав конкурсну (медальну) роботу, у якій подав критико-бібліографічний огляд праць з російського богатирського епосу. За неї він отримав золоту медаль та премію імені Пирогова. Його дипломна робота «Банович Страхи́ня. Матеріали для изучения южнославянского народного эпоса» була опублікована в «Университетских известиях» Київського університету (1894. № 1. С. 1–45). Вона засвідчила дослідницький талант Андрія Лободи, а тому за клопотанням керівництва факультету

та університету його залишили стипендіатом для підготовки до професорського звання при кафедрі російської мови і літератури.

Виходячи з теми цієї статті, ми не розглядаємо тут опубліковані праці Андрія Митрофановича Лободи (переважно з історії слов'янського фольклору). Зазначимо лише, що він не тільки вивчав, але й викладав російську літературу і фольклор у Київському університеті та на Київських вищих жіночих курсах. Серед його студентів, майбутніх відомих учених (істориків і філологів), дослідники називають О. Г. Богуміла. А це не хто інший, як Олександр Гіллярович Богуміл, історик, приват-доцент Київського університету, який у 1903–1906 рр. (до своєї ранньої смерті) був членом Катеринославської вченої архівної комісії.

У 1904 р. після захисту магістерської дисертації «Русские былины о сватовстве» А. М. Лобода обійняв посаду екстраординарного професора кафедри російської мови та літератури Київського університету. Кілька років, ще будучи приват-доцентом, він викладав також нову українську літературу. Як зазначають дослідники, «багато його вихованців стали відомими дослідниками в галузі фольклору, етнографії та літературознавства» [6, с. 76].

Дослідження молодого вченого стали підставою для обрання його членом Етнографічного відділу Московського товариства любителів природознавства, антропології та етнографії.

А. М. Лобода був людиною соціально активною. Так, у 1906 р. він став одним з ініціаторів повторного відкриття Вищих жіночих курсів у Києві. З 1915 р. був головним редактором «Университетских известий», входив до історичного товариства Нестора-літописця, на засіданнях якого часто виступав з доповідями, а з 1905 р., ставши секретарем товариства, публікував ґрунтовні звіти про його діяльність. Він же був членом Українського Наукового Товариства в Києві. В автобіографії (1928 р.) А. М. Лобода пише, що у нього дуже добрі відносини були з професором В. М. Перетцом, але з деякими викладачами факультету вони «сильно погіршилися через українство»: «Мені не прощали того, що я з 1908 р. став членом Українського Наукового Товариства у Києві, подавав туди деякі свої замітки і читав в університеті та на жіночих курсах українську літературу» [12, с. 3].

В історії української літератури, етнографії та історії у творчому доробку А. М. Лободи бачимо праці і про М. О. Максимовича, М. П. Дашкевича, В. Б. Антоновича. Але повністю він був захоплений цією проблематикою вже після 1917 р., у якому він захистив дисертацію на тему «Шекспіризм в Росії». Нам видається цікавим факт, що всі сім публікацій вченого 1918 р. присвячені українській проблема-

тиці, хоча він завідував кафедрою російської літератури в Київському університеті.

З утворенням Української Академії наук восени 1918 р. розпочалася нова сторінка життя і діяльності Андрія Митрофановича Лободи. У 1919–1923 рр. він був головою господарчої управи Академії. У «Звідомленні про діяльність УАН у Києві до 1 січня 1920 р.» зазначено, що I відділ (історично-філологічний) створив Комісію для видання творів Т. Г. Шевченка, М. П. Драгоманова, В. Б. Антоновича, І. Я. Франка. Комісію очолював професор С. О. Єфремов, а його заступником (товаришем голови) був професор А. М. Лобода, який відповідав за видання творів І. Я. Франка [13, с. 229]. За документами ВУАН можна простежити діяльність А. М. Лободи на початку 20-х рр. У звіті за 1921 р. знаходимо повідомлення: «До гурту академіків історично-філологічного відділу можна віднести ще трьох директорів установ: таким директором у Комісії для складання історично-географічного словника України – проф. О. С. Грушевський, директором Етнографічно-фольклорної комісії – проф. А. М. Лобода (тепер у 1922 р. обраний уже на дійсного академіка) та директором Комісії для складання історичного словника української мови – професор Є. К. Тимченко» [13, с. 297].

Зауважимо, що організаційними питаннями етнографічних досліджень А. М. Лобода займався ще в рамках Українського наукового товариства у Києві, коли його було обрано головою Етнографічної секції. Очевидно, що ця обставина була взята до уваги, коли за тиждень до об'єднання УАН і УНТ у Києві на спільному зібранні УАН від 16 травня 1921 р. «більшістю всіх голосів проти одного на посаду директора Фольклорної комісії обрано професора А. М. Лободу» [13, с. 469].

Тринадцятого лютого 1922 р. на спільному засіданні Ради ВУАН більшістю голосів проти чотирьох «через потайне голосування А. М. Лободу обрано на дійсного академіка по кафедрі етнографії та фольклору» [13, с. 481]. Мабуть, через таку назву кафедри і очолювана Лободою комісія називається в документах по-різному: Фольклорна, Етнографічна, Етнографічно-фольклорна. Однак це не впливає на сутність роботи комісії та її голови. Доктор філологічних наук І. П. Березовський, зазначаючи роль цієї комісії у становленні радянської фольклористики, пише: «Уся робота Етнографічної комісії майже з самого початку її організації фактично провадилася в дусі прогресивних поглядів А. Лободи» [17, с. 77].

До Етнографічної комісії, як це видно із «Звідомлення ВУАН за 1922 р.», входило 27 співробітників. За рік було проведено 27 засідань, на яких заслухано 32 доповіді наукового і науково-популярного змісту. У «Звідомленні» говориться: «Головне завдання комісії по-

лягало у збиранні етнографічного матеріалу та в складанні докладних програм до цього, але разом з цим комісія працювала і над науковою розробкою різних наукових питань. Для збирання матеріалу добувались спеціальні подорожі (К. Квітка, О. Курило) та використовувались поодинокі люди на місцях. За останній рік здобуто силу нового етнографічного матеріалу з старих і нових записів: В. Грінченка, П. Лукашевича, та М. Лободовського, А. Кудрицької, Д. Ревуцького, В. Камінського, П. Козицького, Гавриленка, Олексіївої, Пашенка та ін.» [13, с. 337].

Незабаром Комісія стала видавати «Етнографічний вісник», якого протягом 1925–1932 рр. з'явилося 10 випусків (книг). Вже у I випуску А. М. Лобода сформулював свої підходи до відбору, видання і перевидання духовної спадщини народу: «1) Стежити за сучасною долею давніх форм народного життя та мистецтва, але 2) не минати й того, що утворилося й утворюється тільки під теперішній час... Нехтувати новим, нехай воно навіть ще й не сформувалось остаточно, тепер тим більше не випадає, що наші часи – це доба, коли змінюється... стан і світогляд народний, а такі зміни варті уваги в усіх моментах їхнього розвитку» [18, с. 4].

Окрему сторінку в діяльності А. М. Лободи становить його організаційна робота на ниві краєзнавства. В листопаді 1922 р. при ВУАН була створена Комісія краєзнавства, до складу якої ввійшли чотири академіки (від трьох відділів): А. М. Лобода, О. В. Фомін, І. І. Шмальгаузен, М. В. Птуха. На першому засіданні Комісії 2 грудня її головою було обрано А. М. Лободу. До початку 1924 р. Комісія краєзнавства провела 22 засідання, тобто проводила їх майже по 2 на місяць.

Комісія краєзнавства встановила тісне співробітництво з Центральним бюро краєзнавства при Російській Академії наук. 27–30 березня 1923 р. про стан краєзнавства в Україні А. М. Лобода зробив доповідь на засіданні однієї із секцій Центрального бюро краєзнавства. Про це говориться у «Звідомленні ВУАН за 1923 рік». Тоді ж він став членом Центрального бюро краєзнавства при Російській Академії наук. Про перші кроки Комісії краєзнавства та її завдання у «Звідомленні...» сказано: «З найпершого таки початку своєї діяльності Комісія почала збирати бібліотеку по краєзнавству. Найбільше видань Комісія одержала від Московського відділу Центрального бюро краєзнавства при Російській Академії наук... Взагалі академічна Комісія краєзнавства ставить своїм найближчим завданням бути організаційним (так! – Г. Ш.) і об'єднаним (так! – Г. Ш.) органом, насамперед – для місцевих (київських) краєзнавчих організацій, а далі, в міру розвитку праці, і поза межами Києва» [13, с. 378].

Комісія краєзнавства встановила зв'язки з місцевими осередками краєзнавчого руху в Україні, якими були переважно краєзнавчі музеї

(один час їх називали Окружними пролетарськими музеями) або філії колишнього Українського Наукового Товариства. Очевидно, до середини 20-х рр. належить і 1 лист А. М. Лободи до Д. І. Яворницького. Він зберігається в фондах Дніпропетровського національного історичного музею ім. Д. І. Яворницького і занесений до «Каталогу музейної колекції» епістолярної спадщини академіка Д. І. Яворницького [19, с. 75]. У виданих томах «Епістолярної спадщини академіка Д. І. Яворницького» чомусь вказаного листа немає. Ознайомитися з оригіналом листа нині немає можливості. Тому говоримо про нього лише на підставі «Каталогу». Лист не датований, укладач С. В. Абросимова зазначила можливі хронологічні рамки 1926–1930 роками. Цікаво, що кореспондент (А. М. Лобода) листа відправив директору музею, будучи в Дніпропетровську, отже, лист написаний не раніше 1926 р., бо інакше було б написано «Катеринослав». Укладач «Каталогу» зазначає також, що А. М. Лобода був членом дніпропетровського краєзнавчого товариства. Можливо, мова йде про Українське наукове товариство, в організації якого активну участь брав Д. І. Яворницький.

У 1924 р. Андрій Митрофанович Лобода був обраний дійсним членом філологічної секції Наукового товариства Шевченка, а наприкінці того ж року був обраний членом-кореспондентом Російської Академії наук. Взагалі цей період життя А. М. Лободи був дуже напруженим. Дослідник його життя і творчості С. Музиченко зазначає: «Проводячи велику науково-організаційну та редакторську роботу в Етнографічній комісії, на кафедрі української словесності, в університеті та ряді інших навчальних закладів Києва, А. Лобода знаходить час і для наукових досліджень. Його хвилюють важливі проблеми сучасності – завдання краєзнавства в будівництві соціалізму, нові явища у фольклорі та народному побуті тощо» [6, с. 77].

Однак головними напрямками його діяльності була організація етнографічної і, більш широко, краєзнавчої роботи. Він друкує програмні статті у різних виданнях, зокрема в «Бюлетені Комітету краєзнавства» (1925, № 2). У 1925 р. у Харкові відбулася конференція «Дослідження продуктивних сил та народного господарства України», на якій він виступив з доповіддю «Краєзнавство, його минуле та сучасні завдання при будівнанні нового життя» [Бюлетень Організаційного комітету в справі дослідження продуктивних сил та народного господарства України. Х., 1925. № 8]. Він же був членом місцевих краєзнавчих товариств (Слобідського у Харкові та, як вже зазначено, Дніпропетровського). У 1927 р. за велику науково-організаційну та дослідницьку працю в етнографічній і краєзнавчій царині Всесоюзне географічне товариство нагородило А. М. Лободу золотою медаллю.

В автобіографії А. М. Лобода вважав за необхідне записати (мовою оригіналу. – *Г. III*): «Я также состою с 1926 г. действительным членом Московской секции Российской Академии материальной культуры и почетным членом Днепропетровского краеведческого научного общества. Кроме того состою почетным и действительным членом ряда киевских обществ.

Научных и научно-отчетных печатных работ имею 92» [12, с. 3].

Останні роки життя і творчості А. М. Лободи досі залишаються білою плямою в його біографії. Одні дослідники зазначають, що через підірване напруженою працею здоров'я у 1925 р. він змушений був відмовитися від педагогічної та науково-адміністративної діяльності, інші натякують на те, що в 1928 р. він був репресований. Точно ж відомо, що він помер 1 січня 1931 р. і похований у Києві.

Бібліографічні посилання

1. Академік Андрій Лобода (1894–1924). Короткий життєпис й список наукових праць // Записки історично-філологічного відділу Української академії наук. – К., 1924. (Окремий відбиток).
2. *Перетц В. М.* А. М. Лобода (некролог) / В. М. Перетц // Изв. АН СССР. – 1931. – № 5. – С. 89–91.
3. *Попов П. М.* Академік А. М. Лобода як фольклорист / П. М. Попов // Народна творчість та етнографія. – 1959. – № 2. – С. 62–68.
4. Український радянський енциклопедичний словник. – К., 1968. – Т. 2. – С. 352.
5. Радянська енциклопедія історії України. – К., 1973. – Т. 3. – С. 29.
6. *Музиченко Степан.* Андрій Лобода / Степан Музиченко // Народна творчість та етнографія. – 1971. – № 3. – С. 74–77.
7. *Березовский И. П.* Лобода Андрей Митрофанович / И. П. Березовский // Славяноведение в дореволюционной России. – М., 1979. – С. 223.
8. Енциклопедія історії України. – К., 2009. – Т. 6. – С. 251.
9. *Тронько П. Т.* Історичне краєзнавство на Україні у 20–30-х роках / П. Т. Тронько // Репресоване краєзнавство. – К., 1991. – С. 4–5.
10. *Чабан М. П.* Андрій Лобода / М. П. Чабан // Птахи з гнізда Придніпров'я. – Д., 2005. – С. 428–436.
11. *Швидько Г. К.* Михайло Комаров і Катеринославщина / Г. К. Швидько. – Д., 2011.
12. Академік Андрей Митрофанович Лобода // Вечерн. Киев. – 1928. – 17 февр. – С. 3.
13. Історія Академії наук України. 1918–1923: документи і матеріали. – К., 1993.
14. Видатні вчені Національної Академії наук України. Особові архівні та рукописні фонди академіків і членів-кореспондентів у Національній бібліотеці України ім. В. І. Вернадського (1918–1998): путівник. – К., 1999. – С. 62–64.
15. *Лазаревский А. М.* Список черниговских дворян 1783 года / А. М. Лазаревский // Материалы по истории дворянства. – Чернигов, 1890. – С. 14.
16. Дніпропетровський національний історичний музей ім. Д. І. Яворницького. Відділ рукописів. – КП – 38524. Арх. 536. – Арк. 125–126.

17. *Березовський І. П.* Українська радянська фольклористика. Етапи розвитку і проблематика. / І. П. Березовський. – К., 1968.

18. Етнографічний вісник. – 1925. – Кн. 1. – С. 3–4.

19. Епістолярна спадщина академіка Д. І. Яворницького: каталог музейної колекції. Вид. 2-е, доп. / укл. С. В. Абросимова, А. І. Перкова, О. В. Піщик, А. С. Журба. – Д., 1992.

Надійшла до редколегії 17.03.2012

УДК 544. 454 (091) + 929

В. С. Савчук*, А. В. Сюх**

**Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара,
**КЗО СШ № 67 еколого-економічного профілю (м. Дніпропетровськ)*

ГЕОРГІЙ ЄВГЕНОВИЧ ЄВРЕЇНОВ – ЗНАКОВА ПОСТАТЬ ГІРНИЧОЇ НАУКИ

Відтворено життєвий шлях і основні віхи наукової, науково-педагогічної та громадсько-наукової діяльності відомого вченого в галузі гірничої електромеханіки та електротехніки Георгія Євгеновича Євреїнова. Наведені матеріали, що свідчать про вагомість і пріоритетність внеску Г. Є. Євреїнова в розвиток гірничої науки й освіти.

Ключові слова: Г. Є. Євреїнов, життєвий шлях, наукова і науково-педагогічна діяльність, гірничая електротехніка, електротермічне устаткування, запалювання газових сумішей.

Отражены жизненный путь и основные этапы научной, научно-педагогической и общественно-научной деятельности известного ученого в области горной электротехники и электромеханики Георгия Евгеньевича Евреинова. Приведены материалы, свидетельствующие о весомости и приоритетности вклада Г. Е. Евреинова в развитие горной науки и образования.

Ключевые слова: Г. Е. Евреинов, жизненный путь, научная и научно-педагогическая деятельность, горная электротехника, электротермическое оборудование, воспламенение газовых смесей.

Showing life's path and milestones of scientific, educational, social activities of the well-known scientist G. E. Evreinov in the field of mining electrical engineering and mining electromechanics. Presented the materials, shoving the weight and priority contribution of the G. E. Evreinov in the development of mining science and education.

Key words: G. E. Evreinov, career, academic, scientific and educational activities, mining electrical engineering, electroequipment, the ignition of gas mixtures.